

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КАЗНИМИХ ДЕЛА У ПРЕСТОНИЦИ

Д. Ђ. Алимпић

Казнима дела многе се из дана у дан, злочин узима све већег маха, опстанак друштва како којим даном све је више и више угрожен, речи су, које ћете данас чути како од највећих криминалиста, тако и од најнижих органа сигурности на западу. И доиста, кад човек прегледа статистичке податке ових земаља, а нарочито њихових престоница — тих центара цивилизације и порока, мора се ужаснути, кад види: да се злочин сразмерно множи много брже од становништва. Видећи то, човек и нехотице мора доћи на помисао, да ће злочин постепено захватити све чланове друштва, па се онда, са свим природно, запитати: шта ће, на крају крајева, бити од тог злочиначког света?

Допуштамо, да овде има по мало и песимизма, али је тек неоспорни факт, да су данашњи злочини не само многобројнији, већ у исто доба куд и камо смишљенији, па ако хоћете и свирепији, но што су у старија времена били. Оно, истина, могло би се рећи, да је и данашње становништво куд и камо многобројније и интелигентније но што је раније било и покушати тиме паралисање оног вишка у множењу злочина, али смо ми слободни подсетити све оне који би тако мислили на ту околност, да су и средства за сузбијање злочина данас много савршенија, што опет значи: да се вишак у становништву изравњава савршенством средстава, док се вишак у множењу злочина — тај друштвени дефицит, нема су чим да изравна, већ се, као и сваки други дефицит, повлачи и пење се из године у годину. Није ли онда са свим природно, што се питању о сузбијању злочина поклања данас нарочита пажња како од највећих научењака тако и од самих држава? Није ли онда потпуно оправдано, што напредније јевропске државе полажу данас тако много на добро уређену полицију и образовање хуманих друштава, којима је циљ да посредним путем предупредују злочин? Па када, и поред свега овога, видимо, да се у њиховим престоницама готово по све дневно дешавају најгрознија убиства и најдрскије похаре, онда се сваки, надам се, мора сложити са нама у томе: да је борба друштва са злочиним куд и камо опаснија но што то на први поглед изгледа, те према томе, да и жртве, које друштво у овој борби подноси, морају бити много веће, ако се неће да доведе у сумњу успех саме борбе.

Да видимо, како је у овоме погледу стајала наша престоница у току последњих 5 година, односно у времену од кад се прикупљају тачни статистички подаци о њеном раду на пољу сигурности. Помињемо одмах, да наше излагање неће бити само голо набрајање цифара, већ у неколико и једна мала историја о раду наше криминалне полиције у току поменутог времена, т. јест од 1896 па до краја 1900 године. Овај период времена важан је за нашу престоничку полицију већ и с тога, што се она у добу његовом отпочиње попуњавати школованим људима који, по неким ранијим заблудама, нису никако били „иодесни“ за полицију —

* * *

Готово све установе нашег државног живота претрпеле су до данас знатне измене у својим првобитним организацијама — измене које су захтевале потребе савременог друштва, само је наша полиција — тај општи и неопходно потребни помоћник свих ових установа, остала у главном нетакнута,

ево и до данас. У овом погледу нарочито је интересантна престоничка полиција, која још постоји по устројству од 11 јула 1860 године, т. јест од времена, када Београд није имао више од 15.000 становника. Сви, до сада чињени покушаји, да се она реорганише, остали су без успеха. Готово увек налазило се, и то у последњим моментима „оправданих“ разлога, да се то одложи за „боља времена.“ *)

Изгледа према досадањем, као да је немогуће реорганизовати Управу Града Београда већ да ће она са својим устројством, за које г. Таса Миленковић згодно рече да је још из доба „Риза - иаше“ остати још годинама...

Дакле, готово у свима јевропским престоницама криминалне полиције имају своје засебно устројство, у коме су тачно прописане њине дужности и одређен делокруг њиног рада, докле је она код нас, по овом стародревном устројству смешана са санитарском, административном, па чак и извршном полицијом. Од 66 параграфа, који сачињаваху ову уредбу, свега су 2 посвећена полицији сигурности. Свеколика њена дужност састоји се по њима у томе: да „обраћа позор на беспосличаре, скитнице, просјаци и иначе подозритална лица, на њихова одношења, пребивалишта и промене, и протерујуће се и т. под.“

Природно је, што се недостатак ове уредбе морао доцније попуњавати многобројним расписима и наредбама, међу којима до данас има и таквих, које су у очигледној супротности.

Ну да се вратимо нашој теми.

* * *

После онако дрске и по начину извршења готово јединствене похаре поште, која је извршена у Београду на дан 7 децембра 1895 год. запрепастили су се била и полиција и грађани престонички. А и јесте била ствар за запрепаћивање. У сред престонице, у једној од најживљих улица, у непосредној близини 2 војна стражара, отворена су поштанска кола и из њих украдено око 200.000 динара које у готовом новцу, а које опет у аманетима. И ако се овој похари ушло у траг, за што се поглавито има захвалити енергичности ондашњег управника и вештини иследника, ипак је она учинила велики утисак како на грађанство тако и на полицију. Она је, може се рећи, пренула нашу полицију из мртвила у које је била доведена нешто онд. политичким приликама а нешто опет последицама рада укинутих истражних судија. С тога видимо, да се почетком 1896 год., када је дефинитивно и уђено у траг овој похари, предузимају извесне мере, које су се односиле на побољшање полиције сигурности. Ове мере поглавито су се тицале концентрисања превентивне полиције при самој управи, односно њеном кривичном одељењу, које се, у ранија времена, занимало само иступним стварима; за тим завођења криминалних регистара у којима су скупљани подаци о сумњивим личностима у опште, повећања детектива и појачања надзора над сумњивим личностима.

И ако ове мере нису са свим сузбиле казнима дела, ипак су их знатно умалиле. Што је најважније, оне су очистиле престоницу од старих и окорелих зликоваца, чијим се многим злочинима ни до данас није ушло у траг. **)

*) Прошлој скупштини био је поднет чак и пројект о новој организацији управе града Београда, али како није „досио на ред.“ то је остао — у скупштинској архиви, нема сумње за „боља времена.“

**) Године 1891 извађен је из баре Венеције један лок, у коме је био ушивен један на парам парчета исечен човек. Не само да се овом злочину није могло ући у траг, но шта више, није се, ни до данас, могла константовати идентичност убијеног.

Број убиства, који се ранијих година пео на 5—8 случајева годишње, спустио се у овој години на 3 случаја, од којих ни један није имао за мотив користољубље. Сва ова 3 убиства извршена су у наступу раздражености, а извршиоци њихови сами су се предали властима.

Жалећи јако што немамо тачних статистичких података о кретању казних дела у ранијим годинама, ми ћемо овде помекнути само то, да је, у размаку од непуне 3 год., убијено у Београду 5 лица, и то све из користољубља. (наставиће се)

ПРЕД ГИЉОТИНОМ

од Ивана Тургењева

I

Јануара 1870 ручао сам у Паризу код једнога од мојих најбољих пријатеља, када ми Максим Ди Кан учини неочекиван предлог: он ме упита да ли желим да присуствујем извршењу смртне пресуде над Тропманом, и понуди ми да ми изради место у броју неколицине привилегисаних који су имали допуштење да уђу и у сам затвор.

Још није заборављен злочин славног убице; у тај мах цео Париз занимао се Тропманом, цео свет се интересовао само за њега и заборављало се постављање псевдо-парламентара Оливијеа и убиство Виктора Ноара, кога је својом руком убио принц Бонапарта, који је, на општи скандал, био пуштен испод суђења.

У изложима свију књижара били су поређани редови фотографија *славног убице иантенског*; оне су представљале једнога младог човека са високим челом, црним очима и дебелим уснама.

Већ од неколико дана виђале се свако вече *блузе*, поцрнеле од рада, где стоје на тргу Рокета, да виде да ли се намешта гиљотина, да чекају дуго после поноћи и повлаче се преварени у својим надама.

Позив Максима Ди Кана дошао је сасвим изненада, и ја га примих без размишљања. Обећах да у једанаест часова у вече будем крај кипа принца Евгена, на булевару истога имена. Када је дошао тренутак, мени дође криво што сам дао реч; али је било и сувише доцкан да одречем; некакав осећај лажнога стида ме задржа: — зар да се помисли да ме је страх?

Да бих испаштао моју слабост, и у жељи да моја посматрања буду од користи другим, ја хоћу сада да испричам све што сам видео, хоћу да оживим у успоени све мучне утиске те ноћи. Можда ћу тиме задовољити и нешто више но што је просто љубопитство читаочево; можда ће се моћи извући каква поука из моје приче.

II

Када смо Максим ди Кан и ја дошли пред кип принца Евгена, више особа је ту већ било сакупљено и ишчекивало нас. Међу том господом налазио се чувени шеф тајне полиције, г. Клод, коме ме Максим Ди Кан представи. Остали су као и ја нарочитом привилегијом били позвати; махом су то били кроничари и новинари... Максим Ди Кан ми саопшти да ћемо пробдити целу ноћ у стану управника затвора.

Извршења смртне казне, зими, бивају у седам часова из јутра, али треба бити на тргу још пре поноћи; доцније је немогућно прокрчити себи пролаз кроз збивену гомилу света.

Од кипа принца Евгена до ракетскога затвора, има највише пет стотина метара. Ничега необичнога још није било, само булевари су били нешто живљи но обично; цео свет ишао је на једну страну, а жене су трчале ситним кораком. Затим кафане и крчме биле су још осветљене, што обично не бива у крајњим предграђима париским тако касно у ноћ.

Није било магле, али ипак ноћ је била врло мрачна, влажна без кише, хладна без мраза — права јануарска ноћ у Паризу.

Г. Клод нам даде на знање да је време да се пође, и ми пођосмо. Он је био хладнокрван и изгледао је као човек који механично врши свој посао, и који у свему томе не осећа ништа друго до потребу да сврши своју дужност што је могуће пре.

Г. Клод је човек од једно педесет година, средњег стаса, дежмекаст, четвртастих рамена, округле главе, врло кратке косе, и црта на лицу финих као каква миниатура. Чело, брада и потиљак једино су била чудесно широка; енергија, несавладљива воља одјекивала је у његовом сувом и једномерном гласу, у малим бледим

и сивим очима, у кратким и снажним прстима, у мускулозним ногама, у свима чврстим и спорим покретима. За њега се говорило да је врло вешт у своме послу, и да је страх допова и убица. Политичке кривице нису спадале у његов делокруг. Његов друг, Г. Г..., о коме ми је Максим Ди Кан такође похвално говорио, има финије понашање и личи на мекога и сентименталног човека.

Изузев те госпде, можда изузев Максима Ди Кана, сви смо се врло нелагодно осећали; мало смо се и стидели, и ишли смо као у лову, усправљени и један за другим.

Што смо се више приближивали Рокети, све смо више људи сретали; ипак то још није било оно што би се могло назвати гомила. Није се чула вика, чак ни гласнији разговор: — „призор“ још није почео. Много мангупчади шврљало је по тргу, с рукама у џеповима, ободом од качкета на носу; они су ишли оним млитавим кораком који се може видети само у Паризу, и који се, за тренут ока, преображава у најокретнији трк са тигарским скоковима.

„Ево га!... Ево га!... То је он!... повикаше више гласова око нас“.

— Знате ли, рече ми одједном Максим Ди Кан, да вас држе за џелата?

„Почетак обећава“, помишљах ја.

Париски џелат — Париски Господин — са киме сам се упознао неколико часова доцније, мога је стаса и исто тако беле косе

Најзад опазисмо дуг простор, не сувише широк, са обе стране две куће које личе на касарне, црне и баналне архитектуре. Једна је била кућа младих апсеника, друга, с десна, кућа у коју су смештали осуђенике ракетске тамнице.

III

Трг су били заузели, на средини, четири реда војника. Друга четири реда била су на двадесет корака од прва четири. Обично група се није употребљавала за извршење смртне казне; али овога пута влада, због раздражених духова убиством Виктора Ноара, мислила је да је полиција недовољна да држи у реду гомилу, и узела је нарочите мере.

Главна врата ракетске тамнице ишла су право на средину трга коју су војници били опколили. Више сержана са спорим кораком шетало се пред вратима; један млад официр, доста јака стаса, са капом богато извезеном, скочи на нас са насртљивошћу која ме опомену на полицију у мојој домовини; чим познаде своје он се умири.

Тамничка врата отворише и уведоше нас унутра, јако предострожно, у пратњи чувара. Затим пажљиви преглед и дуго испитивање. Пошто је та формалност испуњена, проведоше нас преко великог унутрашњег дворашта, затим преко једног малог: најзад се нађосмо у стану управниковом.

Тај чиновник нас је очекивао. Он је био снажан човек; висока стаса, проседе браде и бркова: имао је типично лице пешадијског официра; нос орловски, непомичне очи дивље животиње, и мајшну лубању. Примео нас је љубазно и добродушно; али, поред свега тога, сваки његов покрет, свака његова реч, откривале су у томе чврстом човеку слепо оруђе свога господара, који се не би устезао да изврши и најсвирилију заповест. У осталом, он је већ и био дао доказа своје оданости у ноћи 2 децембра он је са својим батаљоном био заузео штампарију *Moniteur*-а.

Као прави *gentleman*, он нам уступи свој стан, који је био на другом спрату главне зграде, и који је имао две доста добро намештене собе. Пријатна ватра буктала је у каминима. Мала хртица, која је имала једну ногу повређену, вукала се рамљући од простирке до простирке, непрестано машући репом; очи су јој имале тужан израз, као да се и она осећала заробљеницом.

Било нас је осам позватих; ја познадох неколико лица према фотографијама: Сарду, Албер Волф, ит.д. Али не осетих никакву жељу да их ословим. Седосмо у салон. Масим Ди Кан се приближи Г. Клоду.

Лако је погодити, Тропман је био једини предмет нашега разговора, средиште свију наших мисли. Управник нам саопшти да је осуђеник пао у тежак сан у девет часова у вече, и да још мирно спава „сном праведниковим“; да сагледа да је предвидео одбацивање своје молбе за помиловање; да је преклињао управника да му саопшти прави одговор на његову молбу, и да одсудно остаје при тврђењу да је имао саучасника које неће

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да именује. Управник додаде још да ће по свој прилици, у одсудном тренутку, Тропман се уплашити, али да је све до сада имао врло добар апетит. Тропман никако није тражио књига на читање.

На нашем крају салона, неки су се питали да ли се може поверовати тврђењима тога злочинца, који се показао архилажљивац. Понова се исприча убиство у свима појединостама; упита се шта френолози веле о лубањи Тропмановој. И питање смртне казне би додирнуто... али разговор је био тром, препирало се хладно, без убеђења, понављајући општа места, и при најмањим поводом разговор се прекидао и тешко се започињао... Било је немогуће говорити о другој ствари но о догађају те ноћи, и то због нехотичног поштовања смрти, због поштовања тога створења људског које је било осуђено да је поднесе. Неодређен осећај узнемиреност и притискавао нас је. Никако нам није било дуго време; али та необјашњива нелагодност, то неспокојство које нас је прождирало, било је овога пута мучније но досада... изгледало је да се та ноћ неће никада свршити.

Што се мене тиче, ја сам осећао само једну ствар, то је да нема права да се нађем на томе месту; да моје присуство не може бити оправдано никаквим психолошким и моралним обзирима.

Г. Клод, после извесног одсуства, врати се к нама, и поче нам објашњавати како му је чувени Жид изклизнуо из руку, али како ипак не губи наду да ће га опет доченати, ако је доиста жив.

Одједном се зачу тешка хука точкова, и после неколико минута рекоше нам да је гилотина дошла.

Ми тога часа истрчасмо на улицу, као да смо и журили да је што пре видимо.

IV

Пред тавничким вратима налазио се масиван и затворен фургон, са запрегнута три коња; други фургон, мали и низак, са два точка, имао је облик дугачког сандука, и ишао је нешто позади првога. (Тај фургон био је намењен, као што смо после сазнали, да прими лешину одмах после извршења и да је пренесе у гробље.)

Више радника у кратким блузама било је око кола; један висок човек, са округлим шеширом и белом краватом, са лаким огртачем на рамену, полугласно је издавао наредбе...

То је био целат. Све власти, Г. Клод, управник, официр са извезеном качкетом, измењаше неколико учтивих речи са њим.

„Ах! господин Ендрик, добро вече, господин Ендриче“ (његово право име било је Хајденрајх; био је Алсашанин.)

Ми му се такође приближисмо, и за тренутак он поста предмет опште пажње.

Начин којим се њему приступало јасно је говорио: „Ми вас не презиремо, јер ви сте важна личност.“ Неки ради *plus de chic*, без сумње, руковаше се њим. Додуше рука му је била приметне белине и лепоте.

Г. Ендрик био је простих манира, благ и учтив, не без неке патријархалне озбиљности. Видело се да је разумевао да ће те ноћи бити, после Тропмана, најинтересантнија особа за нас: први министар Тропманов.

Радници отворише фургон, извукоше разне делове који су сачињавали гилотину, и почеше је намештати на петнаест корака од тамничких врата. И тада се видело како се две лампе крећу при земљи у напред и у назад, осветљујући малим светлим круговима истесано камење калдрме.

Ја погледах у мој часовник... тек је било дванаест и по. Ваздух је био још мрачнији и још хладнији. Било је већ прилично света, иза редова војника који су опкољавали трг, пред тамницом, дизао се дуг и неодређен жагор људских гласова.

Приближих се војницима: они су били непомићни, нешто збијени, и мало су пореметили симетрију равнања. Њихова лица нису изражавала другу ствар до досаду, ладну и резињирану досаду, пуну стрпљивости. Сва лица која сам опазио под калпацима, војничке униформе, тророги шешири и реденготи сержанџа, све главе радника у блузи, све је имало израз досаде, са неодређеним осмејком ишчекивања.

Још даље, гомила се масама повијала и гурала; с времена на време, један јасан глас се одвајао:

„Ој! Тропмане! ој! Ламбере! Није требао да пође!“

Затим звиждања, гурања и свађе око места.

Рефрен једне циничне песме клизио је с уста на уста; одједном се подиже оштар смех који диже целу ларму и најзад неки неодређен жагор, као да се хиљаде гусака туку крилима брчкајући се у води. „Права ствар“ још није била почела: нису се чули антидинастични крици које је сваки очекивао, ни олујско хујање *Марсељанке*.

Ја се приближих гилотини која се лагано дизала. Један *господин* пријатнога лица, накудрављене косе, са малим шеширом сиве боје, неки адвокат, ако се не варам, био је сасвим готов и говорио је са жестином, дижући једноликим покретом десну руку са одвојеним кажицутом, дајући такт озго на ниже; при сваком покрету је потклецивао, као да је претоварен теретом својих убеђења. Хтео је доказати двојници госпoде, који су били поред њега, да Тропман није убица, него лудак.

„Лудак! Ја ћу вам то доказати! Хајдете за мојим разлагањима, викао је он; његов покретач није било убиство, но сујета коју ћу ја радо назвати прекомерном!... Хајдете за мојим разлагањима...“

Оба господина у капутима ишли су за његовим разлагањима; али, судећи по страху њихових лица, нису били убеђени. Радник који је склапао гилотину мерио га је од главе до пете са непрекривеним презирањем.

Ја понова уђох у стан управников. (Наставиће се)

ИЗВРШЕЊЕ СМРТНЕ КАЗНЕ У АМЕРИЦИ

Као што је већ познато, убица председника републике Сједињених Држава Северне Америке, осуђен је на смрт. Чолгош — убица Мака Кенлија платиће главом за злочин, који се, по америчким законима, кажњава смрћу средством електрицитета. Чолгош је, у исти мах, и први анархистички злочинац. Који ће бити погубљен електричном струјом.

Држимо, да ће и наше читаоце интересовати начин, којим се у Сједињеним Државама извршује казна над злочинцима, осуђеним на смрт.

Има једно десетак година, како је, у име хуманости, овакав начин рустификације уведен с оне стране океана, али се одмах при првој езекуцији, видело да страшно, вешање и сечење главе секиром или гилотином, није тако страшно и грозно као смрт од електрицитета.

На дан 6. августа (по н. кал.) 1890. изјутра, извршена је у Њу-јорку смртна казна над Уиљемом Кемлером, који беше убио своју љубазницу. Овај Кемлер беше први, над којим је смртна казна извршена по новом методу — т. ј. електрицитетом. Смртна пресуда беше му изречена још пре четрнаест месеца. Он је знао, да се ствар одуговлачила једино с тога, што су се адвокати, лекари, судије, електричари, па и сам конгрес свађали око тога, да ли да га вешају или да га убију електрицитетом. Најзад би решено, да се употреби електрицитет. Извршењу смртне казне присуствовало је двадесет и три лица — државних чиновника, лекара, адвоката, свештеника и новинара. Извршење смртне казне учинило је на све њих ужасан упечаток.

Кад су увели Кемлера у собу, где ће га погубити био је миран и готово весео и расположен. Смејући се сео је на столицу, на којој ће свршити. Одмах га увезаше каишима за столицу, тако исто и ноге и руке. По том му и главу привезаше за столицу, тако да није могао ни мрднути. У побочној су соби били „целати“ електричари, који су само чекали на знак, па да приступе послу. И кад им јавише, да је све готово, „целати“ пустише струју; струјомер је у том тренутку показивао хиљаду волта. Кемлерово се тело страховито грчило — на лицу му беше израз ужасних мука. Чак и лекари не могах да га гледају, већ окренуше главу на страну. У оној дубокој тишини чу се као неки шкргут зуба; из ужасно заталасаних груди оте се слаб уздах. Но после неколико секунда нестане дрхтавице и тело се укочи. Надлежни лекар пустио је да струја дејствује још десет секунда, после чега нареди да се прекине и констатована, да је Кемлер већ мртав. И остали лекари рекоше то исто.

Одрешише каише, Кемлерове се груди подигоше. С усана му се оте тежак уздах. У том истом тренутку тело му се поче опет грчит и трести. Лекар одмах нареди, да се опет пусти струја. Пуних петнаест секунда дејствовала је овога пута струја на осуђениково тело; одједаред се подиже беличаста пара;

присутни осетише задах од изгоретине — *горело је Кемлерово тело*. Одмах прекидоше струју. Лекари рекоше, да је сад осуђеник на сигурно мртав. Тако је било. *Цела процедура трајала је тринаест минута.*

После овог првог ужасног погубљења средством електрицитетом, устаде целокупно јавно мњења против тог начина извршења смртне казне, тражећи најодлучније да се укине. По меродавни фактори нису сматрали, да треба послушати глас јавног мњења. Ма да су се и код следећих рустификација (извршење смртне казне) понављали стаховити призори, опет тај начин смрти остаде у сили на убице у држави Њу-Јорку.

На годину дана после Кемлера погубљен је електрицитетом убица *Лоан*. Код овога се струја морала да пушта *четири аута*, и рустификација је трајала *сат и осам минута*.

Истина у току последњих година метода се много усавршила, али опет за то, овај начин је смрти много страшнији и грознији него код вешања. Сад међу осуђенима електроде на чело, на крста и на листове и тако се подешава, да се дође до што већег електричног контакта с телом. Осуђеном се меће на главу гвоздена када, која му пада до очију, а и ноге му се притврде гвозденим шипкама. Онда струја улази најпре у мозак и убија осетљивост, а после разарава и све животне функције. Тако се бар мисли.

Као што већ напред рекосмо, у Сједињеним Државама уведена је смртна казна електрицитетом, — једино у интересу хуманости. А у самој ствари, ова метода није ни мало човечнија. То утврђују медицински ауторитети. Тако, има чувених електротерониста, који тврде, да смрт не наступа тако брзо, како су многи склонили да верују. Они веле, да, истина, електрична струја производи телесну узетост, али то још није доказ, да је и осетљивости нестало. Можда ће неко помислити, да треба трпити само што јачу струју да, дакле, од јачине струје зависи, хоће ли смрт брже или спорије наступити. А то не стоји, јер и 100 волта могу да убију човека, ако струја улази на што више места и ако се дејствује на осетљиве регионе, пре свега на нервне центре, као на мозак и на кичму. Многи електро-терапевти деле мишљење, да се човек много више и дуже мучи под електрицитетом него на вешала, јер при вешању човек се обнезани у тренутку, чим му се стегне вратна жила, ма да срце још и даље куца.

Као што се види из онога, што је напред речено, Мак-Кенлијевог убицу, Чолгоша, очекује ужасна смрт. Још да напоменемо, да ће се смртна казна над њим извршити 15. октобра.

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

КОБНА ЉУБАВ

— Étienne Rellet —

Беше то у доба када се отвараше бањска сезона. На морској обали, јунско сунце блештало је засењавајући очи; тихо море изгледало је као да се разређује у неку ситну белу чипку и отицаше као монотони шум и певајући пољупце. Свежи ветрић с мора, пиркајући тамо амо, потресаше лако костиме и надуваше их чаробно.

Пред једном шареном кабином, нека млада девојка, са немаром увек красним, оригинал који се каткада виђа по бањским варошима, изгледаше врло потресена.

Она беше у неком грозничавом ишчекивању, и шараше врхом од свога амрела почетна писмена свога предрогога.

Подобна оном цвећу које гони у снове поезије, она се губљаше у идеалношћу са оним кога обожаваше, а љубав ју је прождирала већа него што је њена гордост и довољно силна да уништи њену вољу.

Обдарена врелом уобразиљом, упечатљива и осетљива, она беше увек под ударцем жеља које парализују њене илузије. Она се сећаше, у том тренутку, парка у ком беше први пут видела свога драгана, између зелена дрвећа, где се чујаше излаз воде како жубораше у базену као по ружичастом мермеру.

Она ту видаше куле у ваздуху, када од нечијег хода подиже главу. Заљубљени силажаше с насипа споро и полако.

Образи Хернини добише другу боју, млади човек је поздравни фамилијарно, и, уккртивши погледе, они се пољубише једним од оних идеалних пољубаца који понова оживљавају.

Вералдак беше један од оних људи који су крајње осетљиви у стварима срца. Овај први састанак потсећаше га на место где беше први пут срео своју драгану, једне вечери пуне месечине. Он као да гледаше још онај бледи профил и њену дугу плаву косу која се као злато спустише низ њена слаба плећа као крила у птичице. Он понова као да гледаше њен лаки и ритмични ход, који не би савио швеницу када би преко ње ишла.

Грациозним покретом, она се окрете и живо, на ухо младоме човеку, опусту увек очекивану реч од жене која се љуби: ја те волем...

С руком у руци, живећа мишљу, они разговараху пискајући, обоје узбуђени.

— Ти си у будуће моја, ти мени припадаш!...

— Ја сам ти одана!

— За увек?

— На цео живот.

— Опрости ми, драга, али помисли на моју жалосну судбину ако изгубим твој пољубац свежији од зорина миловања, то би било за мене уништење сваког сна, сваке амбиције. Ја тебе хоћу; ти си једини циљ мојих трудова који ће растерати моју несаницу.

И, обгрливши је око струка, он је привуче к себи и дуго ју је љубио по њеним ружичастим уснама.

* * *

Домаћинско звонце позиваше закасниле. Они устадоше обоје, као са неком жалошћу, и не прословивши ни речи једно другом стигоше једно поред другог; али обоје беху се тако променили у лицу, да се један путник не могаде уздржати а да не каже, смећећи се, своме суседу: „Ја мислим да је пут заљубљених много дужи него пут ђака.“ По у концерту од вилушана, наши јунаци бише у брзо заборављени и када разговор постаде општим не могаху се више примећивати њихови тајни погледи, које они бацаху једно другом с времена на време.

У бањским варошима интимност брзо завлада: ту влада одсуство брига; ђаска се, игра се, штипа се заједно, без бриге чак да се зна и име свом другу у задовољству.

Отац и мати Хернини долажаху сваке године да проведу два месеца у овом истом купатилу; они беху врло познати и цењени. Отац, за кога би човек рекао да је стари официр, стекао је знатно имање тргујући житом, и ако се он стараше, уз пркос своје богатству, да има изглед штедљива човека, умејаше он бити и раскошан по поморски. Потпуно галантан човек, у осталом, обожавајући своју жену и кћер, он не гледаше радо умиљавања Вералдакова око Хернини. Песник! Ја не знам зашто, Меркур не мари децу муза. Једино питање које долази на усне извесних личности када говоре о коме јесте ово: Је ли богаташ? Овај енглески начин посматрати људе с гледишта новца којим или могу имати, ствара кадшто ситуације којима нема помоћи.

Севши на своју столицу, Хернина пребледе. Јер, недалеко од Вералдака, беше сео један ловачки поручник. Очишљан на пола и пола, потпуно правилним раздељком, бркова уфитињених по руски, с моноклом, с врло високом јаком, чија се намена да сакрије прекомерну дужину врата, Артур Гузон, издаваше тип фиџирића официра, који је изишао из Сент-Сира с мало похвалним рангом, али који је доста богат да има у својој штали пет до шест јахаћих коња. Лако је појмити муке које може имати једна таква личност поред Вералдака.

Једна дама рече песнику: Допустите ми, надати се, господине, да ћете ви присуствовати нашој партији *law-tennis* после подне.

— С драге воље, госпођо; ја страсно волем телесна вежбања, која су одмор за интелектуални умор.

Господин Гузон одби позив под изговором да није вешт тој забави с оне стране мора, али у ствари да не буде сувише близу Вералдака. Примивши се Хернина с радошћу да учествује у игри, официр се уједе за усне. Он додаде, посматрајући младу девојку: „Време ми је потпуно заузето; имам да учиним један важан корак, који не могу закаснити“.

Ручак се приближаваше своје крају, и неки од гостију дођоше столићима по врту на којима се пушила мока у јапанским шољама.

— Господине Трарије, ја желим с вама да разговарам један тренутак, рече Артур Гузон Хернинину оцу.

— Попимо најпре кафу, драги поручничке; после тога, ја вам се стављам на потпуно расположење.

*

У салону до спаваће собе г-ђе Трарије, они пријатељски разговараху.

— Ја сам врло почаствован, господине, вашим тражењем. Ви сте у сваком погледу достојни моје кћери. Ја држим да човек, ма колико износило његово богатство, треба да има какво занимање; а позив који сте ви изабрали служи на част једној свежи. Међутим ја нисам једини судија у овом питању. Г-ђа Трарије има ту поглавита гласа, као и главна страна, моја кћи нарочито. Да би вас потпомогао, ја вас молим да сматрате од сада моју кућу као своју.

— Хвала, господине, покушаћу да победим, и будите уверени да је једина моја жеља да учиним срећним госпођицу Хернину.

* * *

Хернина плакаше.

— Ви сте глупи, госпођице, говораше њен отац. Имајте пре вере у искуство својих родитеља. Ти си ми мила, љубимце моја, и ја хоћу да ти осигурам срећан живот. Вералдак је сиromaх.

— Он не узима богатство, него мене, а у осталом слава води срећи.

— Он је као и сви песници несталан и ђудљив: њихово непрестано истраживање непознатих осећаја, њихова стална тежња ка неостварљивим, одваја их и сувише од ситница овога света, и сузе о којима они несвесно ђаскају, упамтите добро, морају се просути крај свега.

— Ја сам у њима сигурна.

— Ти то мислиш, наивно дете, затим ћеш једнога дана доћи к нама, оплакиваћеш пропале илузије, свој уништени живот.

— Оче, ви сте неправедни.

— Да, признајем, ми немамо права када не дајемо за права вашим безумним главама покварене деце. Ти гледај својим очима двадесет година, драга моја. Ти све видиш ружичасто. Пази добро, кајање је страховито.

— Не, оче, ваша нежност за мене узрок је те ви све видите у магли; ви сневате о мојој срећи, дакле, дајте ми мога Вералдака.

— Ти мислиш да га волиш; ти сматраш за трајну страст тренутно расположење младе девојке. Бракови из љубави, знај, јесу као руже које брзо свену. Прилика коју ти нудим, ако не задовољава твој романтични укус, јесте паметнија. Господин Гузон је по природи тих и умерен.

— Као и сви медлокритети! Ах! тај човек ми је страшно одвратан; оно вечно старање о својој личности, она крајња правилност држања, све то говори ма да он неће никад ништа волети до једну ствар: своје ја. Што он особито воле, то је мој мираз. Премда је богат, он може имати извесних амбиција које му његово богатство не допушта задовољити. Уосталом, ја не могу бити његова.

— Шта кажете, госпођице?

— Хернина порумене, зајеца, и на коленима пред оцем, прошапутала:

— Ја сам се заветовала Вералдаку.

* * *

Маја г. 1900., у протестанској цркви, Вералдак стајаше пред олтаром с г-ђицом Хернином Траријевом.

Прве личности из политичког, уметничког и књижевног света представљаху обреду венчања. Извесно, тешко је замислити лепши и симпатичнији пар, она, у белој тоалети, цвет носећи цвеће, а он, мускетар у црном оделу, што даваше не знам чега романтичног.

У општинској кући, Хернина изговори светотајно *Да* са таким одушевљењем, — да се грађански помоћник, човек од духа, пакосно осмехну.

Сутрадан, мати Хернинина, нестрпељива што младенци не силазе на ручак, уђе плаховито у свадбену собу, и изишавши одмах крикну од ужаса.

Они беху загрњени и укочени од ледене хладноће смрти; на ноћним столу, једна боца у пола празна и две чаше.

Када собарицу затворише, она потпуно признаде; тако да комесар, са решењем о стављању у затвор, закуца на врата Артура Гузона.

Сувише доцкан, ах! Јадник беше себи изрекао пресуду: пошто се осветио, он беше прозврјао себи куршум кроз мозак.

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Белоа.

9

— Који су своју господарицу варали и сва таква писма предавали мужу. Како вероватно! Писма такве природе шиљу се преко људи, за које је познато, да су плаћени у непријатељском стану? А госпођа Шасенова је то знала!

— Па ипак није отерала те људе?

— Из слабости.

— Или — због страха?

— Мислите и говорите ви, што вам драго, рече барон сурово. Ја кажем, писма су лажна.

Адвокат се још устезао, пре него што ће задати последњи ударац, али је ипак држао да мора говорити, и узвикну:

— На жалост, она ће се сматрати као исправна, јер су прилог једном стварном браколомном деликту, који искључује свако порицање.

VI.

Барон се чинио, као да не разуме смисао последњих речи.

— О чему говорите ви? Ко је учинио деликт?

— На жалост, госпођа, о којој говоримо, одговори Д-р Рено тихо.

— Ухватили су је на делу — њу? — Госпођу... Шасен?

— Да.

— То не може да буде!

— Видео сам полицијски протокол.

Барон превуче узбуђено руком преко чела.

— А где се она то требала наћи?

— У једној соби улице Риволи.

— Ко тамо станује?

— Један господин из француске комедије.

— Он се зове?

— З...

— Кад је протокол састављен?

— Синоћ у десет часова.

Барон је бивао све блеђи и блеђи; затим промуца: — Си... ноћ!

Он се сетио, да ју је тога вечера посетио и није нашао код куће. Сетио се и свега онога, што му је госпођа Дипи казала. Али му још никако није ишло у главу, да је сматра за криву! Па ипак се ништа није могло рећи противу слагања њеног неочекиваног изласка истога дана са часом у који је комесар утврдио деликт.

Али он брзо напусти ову мисао подиже главу, коју је био оборио, и рече своје адвокату!

— Саопштите ми све, што вам је познато о овом случају. Морам о томе све знати до најмање ситнице, јер ја морам да утврдим, да је овде неспоразумење, или заблуда или какво ново неваљалство.

На доктора Реноа је већ мало по мало чинио утисак, као да је барон у одбрани своје пријатељице и сувише енергичан, ма да се бар оно, што је очигледно не да опоречи.

— Луј Шасен, — поче он ипак објашњавати, јер му је барон с временом изгледао више као пријатељ него као клијент — чим је дошао до писама своје жене, отишао је са једним пријатељем од утицаја државноме тужиоцу, показао му је писма, припремио га је противу госпође Шасен и најзад изразио молбу, да му се стави на расположење полицијски комесар ради утврђења кривичнога случаја. То му се, као мужу,

разуме се није смело одрећи, пошто је пре шест недеља исто одобрено његовој жени.

— И што су јој то право одобрили, јамачно се сада кају? примети барон.

— Није немогуће! Ударац, којим смо промашили, ларма, која је том приликом настала, тужба, коју је подигла госпођица Икс, жалбе, које су поднели кнез и банкар, сасвим природно су суд онерасположили противу нас. Остало су, као што је појмљиво учинила писма, из којих сам вам прочитао неколика места. Због свега тога Луј Шасен има за први мах боље изгледе, и суд више за себе него ми. То се све догодило прекјуче.

— Да, прекјуче, потврди барон лагано.

— Око девет часова увече дошао је он полицијском комесару и замолио га, да се одмах упути у улицу Риволи и да тамо у једној кући потражи госпођу Шасен.

— Откуда је знао, да је госпођа Шасен тамо?

— Неко је видео кад је отишла, ишао је за њом и одмах известио мужа.

— Лепо удешено.

— О-о! рече доктор Рено. Тако бива увек у тим стварима. Наш противник није ништа измислио.

— То је ваше мишљење. А моје је, да је господин Шасен измислио прво писма, па онда и љубавнике.

— Ама он није измислио и господина З... из Француске комедије! Цео ће вам Париз рећи, да господин З... постоји.

— Да он постоји као уметник и човек, не поричем, ја поричем само то, да је љубавник госпође Шасен.

— А констатовање деликта? упита адвокат.

— Је ли констатовање баш одиста било у потпуном смислу те речи?

— Није. Али из извештаја комесаревог јасно се види, да је деликт био у току, а да је то правосуђу довољно, објаснио сам вам још раније.

— Правосуђу, да. Али ја верујем само што видим.

— Извесни догађаји, одговори доктор Рено, не могу се готово никад видети! да је и овде учињена обична опрезност и намакнута реза, можете већ и сами мислити!

— Је ли тај случај био?

— У протоколу стоји тако.

— Је ли комедијант З... на саслушању, којему су га јамачно подвргли, узео у заштиту част жене, која се код њега налазила или ју је денунцирао као своју љубавницу?

— Он се показао као кавалер, уверавајући да му је госпођа непозната, чак и по имену, и да је оног тренутка тек ушла у његову собу. Исказао је, да он често добија посете од таквих госпођа, које би покадшто хтеле да завире у његов приватан живот, можда да би опет изгубили илузије, које им је позориште изазвало. Па кад увиде, да су Клитандер или Хиполит обични, свакидашњи свеци, можда још обичнији него други свет, брзо одлазе, и редовно се чуде, што су уопште и долазиле.

— Па, могуће је! Зашто да не би могао и госпођи Шасен пасти на памет тако чудноват прохтев?

— Али онако позно доба. Десет сахати увече је ипак и сувише доцкан за чисте чудноватости! Па намакнута реза? Прошло је нешто времена, док се отворило, а могао се, затим, опазити и лак неред у оделу. На столу је лежало писмо, које је Шасен показао комесару!

— Како! И Шасен је био ту?

— Па дабоме. Тужилац сме да прати комесара. Од тога се правила чине изузеци, кад жена подиже тужбу, као што је то било, на пример, са госпођом Шасеновом.

— Па како се госпођа Шасен понашала према томе неваљалцу?

— Она га је гледала, управо не обарајући очију, али је дрхтала целим телом. Тако стоји у протоколу.

— Ви споменуште неко писмо, јамачно писано госпођом Шасен?

— Да! Пошто га је З... прочитао оставио га је на сто. Мужевљеви погледи падоше прво на сто, па онда и на писмо. Њему се учинило, да види рукопис своје жене и замолио је комесара, да се о томе обавести.

— Шта стоји у писму?

— Да је она видела З...а у Комедији Француској, да се од тога тренутка заљубила у њега и моли га за састанак у тнј и тај дан, у такав и такав час!

— Како се то десило, да је то писмо доспело на своју адресу, а није, као остала таква писма — тако сте се ви мало пре изразили — дошло у руке мужу уместо адресантима?

— Вратар и собарица нису више били у служби код госпође Шасен! дакле она је јамачно писмо предала на пошту.

— Она је признала.

— Шта? Признала?

— Али зар да вам још и то кажем, бароне? Та ви сте већ довољно узбуђени!

— Ја, узбуђен! Та ја сам са свим миран. У осталом, већ сте толико много казали, да се одиста више не морате уздржавати.

— Кад нећете друкчије, добро! У присуству свога мужа, дакле, признала је, да воли З...а и да се њему упутила с намером да склопи љубавне одношаје...

— Је ли признала постојање таквог одношаја?

— Не, одрицала је. Али већ и непосредно призната намера, ако и не буде других доказа, биће судији довољна, да призна развод противу ње.

— Против ње! Ах то ли треба да буде.

— По свој прилици.

— А последице тога?

— Лују Шасену ће остати добити, које су му брачним уговором уступљене, а са свима правима која су постојала пре развода.

— Дакле то он хоће! О, неваљалац један!

Овај израз као да се није допао адвокату.

— Немојте бити према томе човеку сувише строги, господине бароне, а с друге стране опет не сувише попустљиви према жени, чија је погрешка утврђена, рече он.

— Утврђена за вас, као законског човека, коме је довољан протокол и једно писмо, да би створили себи суд. Али ја, као човек од науке, придајем куд и камо незнатније значење писменим документима, него радије проучавам догађаје и то нарочито такве, који ми изгледају непојамни. Ја нити ћу сад ниети икада признати, да се једна благонравна жена, као што је Лаура Шасен, која је добила изврсно васпитање, може тако дубоко понизити. Не зачуђава овде човека сама погрешка, него начин, како је погрешка требала да буде учињена, дрскост и обично неваљалство, који су ту умешани. Хоћу да покушам, драги докторе, да у ову ствар унесем светлости разговором са нашом клијенткињом, коју сте ви до душе и сувише брзо напустили. За данас, збогом! (Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Када се изврши крађа стоке на који од начина описаних у § 223. крив. зак. онда стоји дело опасне крађе из тог прописа § 223. а не из § 223. б. крив. закона.

Одлука оштите седнице касационог суда.

Државни тужилац тужио је Милава за то што је ноћу развалио обор Иванов, из њега извадио три провца, и истерао једног вепра у

вредности 70. дин. и својој кући отерао, тражећи да се казни по § 223. б. кривич. зак.

Поротни шабачки првостепени Суд нађе да је Милан за ову крађу крив и казни Милана по пом. § 223. б. крив. зак.

Касациони суд примедбама својим од 25. маја 1901. г. Бр. 4776. услед жалбе државног тужиоца поништио је горњу пресуду првостепеног суда са ових разлога:

«Погрешно је првостепени суд што је дело ово подвео под § 223. б. крив. зак. јер над је

поротни суд констатовао, да је ова крађа извршена проваљивањем обора у коме је стока затворена била, који је обор у авлији тужиоцевој, онда овде стоји дело опасне крађе из § 223. крив. зак. без обзира на то, што је предмет покрађе стока, јер овај последњи законски пропис као генерално наређење о опасној крађи не чини разлику у предметима покрађе, већ без обзира на предмет опасном крађом означава сваку крађу извршену на начин у истом пропису изложен.

За противно схватање које суд заступа, да крађа стоке без обзира на начин извршења казни по § 223. б. крив. зак., — не могу послужити изрази у истом пропису: „ма где ова била“, — на које се изразе суд нарочито ослања, пошто место, са кога је покрађа извршена, није иста ствар.

Да пак противно тврђењу првостепеног суда и крађа стоке може у опште бити опасна крађа из § 223. крив. зак. види се из 223. г. истог закона, у коме се изречно вели да се на случај поврата или стицаја кад је предмет крађе стока, неће примењивати смртна казна, коју § 223. предвиђа.

Шабачки прв. суд није усвојио ове примедбе већ 31. маја 1901. год. под Бр. 14099. дао ове претивразлоге:

„Из прописа § 223. б. крив. зак. јасно се види, да је законодавац издвојио крађе земљоделских алата и стоке, као засебно дело и за исте је предвидео особу казну. Ово је, без сумње, учинио за то, што су земљоделски алати и стока врло честа, јер су најпотребнији већини нашег народа, као земљорадничког. Према томе увек кад крадљивац ове предмете покраде „ма где они били“ извршује ово засебно дело, а не које друго.

Што § 223. крив. зак. не прави разлику у предмету покрађе, као што се у примедбама износи, не смета оваквом разумевању првостеп. суда с тога, што је § 223. б. доцнији и од овог последњег чини изузетак као специјална одредба, која се само у особеним приликама према предмету покрађе и вредности примењује.

Друкчија би ствар била, кад крадљивац није имао намеру да краде стоку и не тражи је тамо где се она обично држи, већ на пример обије зграду где људи обитавају, да из ње ствари покраде, и ту случајно нађе затворене стоке, па је отера. Тада би стојало дело из § 223. крив. зак. али кад крадљивац тражи стоку па је нађе у авлији, обору, свињцу, ма где ова била, и украде је, увек ће тада стајати дело према предмету покрађе и вредности из § 223. б.

У овом последњем случају увек ће бити дело из § 223. б. па баш да би се авлија, обор или свињац, обили или развалили и крађа се извршила на који од начина предвиђених у § 223. јер се у овом пропису вели, да ће се по њему кривац казнити кад стоку покраде ма на коме месту она била. Према таквој стилизацији овог прописа начин на који се оваква дела извршују стоји у тесној неразводној управо зависној вези са местом, одакле је крађа извршена, јер ако је стока била у затвореном месту, онда се не може друкчије украсити док се то место не отвори, обије, развали итд. Према томе Првостепени суд не може да усвоји мишљење Касационог суда изнето у његовим примедбама да су место и начин специјално у овом законском пропису две сасвим оделите ствари.

То, што се у § 223. г. крив. зак. предвиђа да се у поврату и стицају дела крађе стоке не може примењивати смртна казна о којој се говори у последњем одељку § 223. крив. зак. не значи, као што Касациони суд у својим примедбама тврди, да крађа стоке може у опште бити и опасна крађа из § 223. јер је то законодавац ставио за то, што је на крају § 223. б. казао да се крађе из тог прописа, баш и да по општој квалификацији не буду опасне „увршћују у ред опасних крађа“, а да само то „увршћивање“ не даде повода примени казне, која је у опште за опасне крађе у случају стицаја

и поврата предвиђена, законодавац одваја овакве крађе стоке и наређује да се оне блаже казне.

Да се заиста крађа стоке и земљоделских алата, кад се нарочито извршују, увек казне по § 223. б. крив. зак. без обзира на начин на који су извршене, најбоље се види из § 223. а. крив. зак. јер се у том пропису изреком вели, да ће се крађа стоке, баш да се и изврше на опасан начин, описан у § 223. крив. зак. ипак неће казнити по том пропису, већ као засебно дело по § 223. б. ако је вредност покрађе преко 200 гроша чарш. као што је и овде случај.

Касациони суд у својој општој седници од 12. јуна 1901. год. под Бр. 5095 нађе да су примедбе првог свог одељења Бр. 4776. на закону основане, а да противразлози шабачког првостепеног суда не стоје.

* * *

Један општински писар послао нам је једно овакво питање:

Кад се у годишњем буџету општинском неке од предвиђених позиција расхода у тој години не утроше, већ се са њима учини уштеда, а у тој истој години покажу се опет друге одређене позиције расхода не довољне за покриће предвиђених потреба, или, ако у буџету није никако предвиђен кредит за неку неодложну потребу, која се мора у истој години подмити, — да ли се оне уштеђене буџетске позиције могу употребити на подмирење тих потреба, и, ако могу, да ли је за то потребно и чије одобрење?

На ово питање ми му одговарамо:

По другом одељку члана 9. закона о окружним, среским и општинским буџетима, уштедама из једне партије, могу се подмиривати недостатци у другим партијама, само ако су оне буџетом предвиђене. Тако исто, те се уштеде могу употребити и за подмирење оних *неодложних потреба, које се у току године покажу*, а које буџетом за ту годину нису никако предвиђене; али, то се, ни у једном ни у другом случају, не сме учинити пре, док општински суд претходно не поступи по члану 10. поменутог закона, и, док за то не добије потребно одобрење од Господина Министра Финансија.

* * *

На питања једног полицијског писара, одговарамо му:

I.

Да је расписом Министра Унутрашњих Дела од 12. маја 1899. године П.М. 10567. наређено свима полицијским и општинским властима, да само од Индустијске Задруге у Београду набављају керамичке производе, као: пећи, каналске цеве, цигле од ватросталне земље и т. д. потребне за: државне, окружне, среске и општинске грађевине; и,

II.

Да је расписом Министра Унутрашњих Дела од 15. јуна 1899. године П.М. 14.355, наређено свима полицијским властима, да скитнице и остала лица осуђена на прогонство, не протерују у; Београд, Крагујевац, Крушевац, и Ниш, већ у остала окружна или среска места у Србији — по могућству тамо, где по свом занимању и начину живљења могу наћи себи зараде за живот.

Ж... М..... писару општине К.....

На ваше питање одговарамо вам следеће: Од сваког осуђеног лица на полицијски надзор по § 4 а. полицијске уредбе, треба наплатити два динара таксе у маркама и на решењу прилепнати, ма да је једним решењем суда и одбора више њих под надзор стављено. Таксу треба у маркама наплатити а не у новцу за општинску касу, зато, што општински суд и одбор у овоме случају врше месну полицијску власт, и, што је законом о таксама у својим тарифним бројевима 96, 97, и 97 а. нарочито одређено које ће таксе општинске власти наплативати у корист своје касе, а тар. Бр. 98. истога закона прописано је опет, да се таксе за овакве радова општинских власти, наплаћују у таксеним маркама.

* * *

М..... С. С..... писару општине К.....

Правилно је ваше гледиште у питању које сте нам послали.

Ми смо на једно питање које је сасвим слично вашем питању, дали наше објашњење у 25 и 26 броју „Полицијског Гласника“ од 8. јула ове године. Прочитајте пажљиво те бројеве па ћете у њима наћи то објашњење и видети да се оно потпуно слаже са вашим мишљењем. С тога не налазимо за потребно, да по таквој истој ствари, понова дајемо објашњења.

* * *

Д. Р. председнику општине Г. К.....

На ваше питање одговарамо вам:

Ако је пресуда општинског суда, о којој тражите обавештења, саопштена осуђеноме онако, како то прописује најновија измена и допуна § 13. грађанског судског поступка од 26. јануара 1901 године, па је иста постала извршна, онда се може и извршити. Али, ако саопштење пресуде није извршено према овоме законском пропису, онда спор треба на ново пресудити и том приликом испунити све законске услове, па, кад та нова пресуда постане извршна извршити је.

* * *

Вој. П. Ж..... писару општине Д.....

На ваше питање одговарамо вам:

Докле год постији једна задруга у целокупности, дотле се сво имање на коме та задруга живи рачуна као имање свију задругара, и, по томе, приликом издавања уверења о имовном стању кога члана задруге, који би хтео да што год отуђи од задружног имања, треба прво саслушати све пунолетне задругаре, да ли они у опште одобравају отуђење кога дела од имања, па, тек ако они то одобре, приступити опени: да ли ће осим онога имања које се жели отуђити, остати још за сваку пореску главу која у тој задрузи живи онолико имања колико предвиђа тач. 4. § 471. грађ. поступка; па, ако толико имања има онда се може и издати уверење о томе, иначе не.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ноћу, између 25—26 пр. месеца непознати крадљивац украо је г. Лазару Ђокићу, коњичком мајору: три пара чизама, једну плаву блузу и једну велику женску вуунену мараму, а његовом кирајцији г. Божидару Стојановићу чичиновнику, један полован капут и једну нову

узду са њомом. Кварт врачарски управе града Београда актом Бр. 14.458, моли све полициске власти за тражење лопова и покрађе. Акт управе града Београда бр. 26.377.

Јован Нешковић, родом из Београда, који је у последње време служио код г. Драгутина Матковића, посредника из Крагујевца, ноћу између 30. прошлог и 1. тек. месеца украо је и однео своје господару: 150 динара у новцу и 1 никлени сат са 2 заклопца. Он има 28 год., високог је стаса, дугих образа, очију плавих, бркова танких, у опште је плав. Начелство округа крагујевачког депешом Бр. 15.386 моли за тражење овог крадљивца, који се, у случају проналаска, може спровести и управу града Београда с позивом на акт Бр. 15.386.

Живојин Јанковић, бив. калфа код Владимира Атанацковића, кројача из Паланке, извршио је, ноћу између 16—17 пр. месеца, крађу ствари своје господару и побегао. Живојин има 20 година, средњег је стаса, у опште је плав. Начелник среза јасеничког, округа смедеревског актом својим од 25. пр. месеца бр. 16060. моли за тражење овога крадљивца, кога у случају проналаска, треба стражарно спровести, или њему, или управи града Београда с позивом на акт бр. 26.095.

Панта Ивановић, скитница, из Манића пре судом суда општине беланске од 7. јула т. г. № 1338. осуђен је на 6 дана затвора и 4 месеца полициског надзора за дело кривике § 391. кривич. зак. за учињену просту крађу опанака Милану Љубинковићу мех. из Вељина. Казну од 6 дана затвора издржао је, а полициски надзор није, већ побегао незнано где. Пошто је посве покварен човек, одан свима могућим пороцима, а највише крађи, јер је већ једном био на робији за крађу, и село Манић осуђено је, да његове кривичне трошкове плати, што је и учинило. Пошто је Панта одан на такове пороке, и да не би још какову већу крађу учинио, то начелник среза космајског актом од 23. пр. м. Бр. 13022, моли све полициске власти да га у кругу своје потраже и пронађена њему стражарно да га спроведу с позивом на горњи број акта.

Стојан Петровић из Травника, у Босни, 24. пр. мес., ухађен је без путне исправе на Власини, среза масуричког, и кад га је начелник ср. масуричког спроводио начелству врањском, од општине до општине, он је, ноћу између 27. и 28. ов. мес. утекао из затвора општине прибојске, среза пољаничког. Стојану је 30 година, стаса је високог, косе црне, очију црних, на домалом прсту десне руке нокат му је препуко. Од одеда имао је на себи: капут и панталоне од штофа, али подерано, на глави фес, а на ногама опанке. Начелство окр. врањског актом од 30. пр. м. Бр. 14112, овим путем моли све полициске власти, да Стојана потраже и нађена њему стражарно спроведу с позивом на горњи број акта.

Ноћу, између 30. прошлог и 1. овог месеца непознато лице увукло се у стан **Лазара Лазаревића**, трговца из Ваљева, и из једног ормана украо и однео: 1 златан сат са подужим злат-

ним ланцем, 1 велики дијамантски прстен на коме фали 1 камен, 1 прстен брилијантски, 1 дукат и један полунаполеон. Горњи капак украденог сата мало је улућен, а на другом капку изнутра, има женска слика. Начелство округа депешом Бр. 14747, моли за најживље тражење крадљивца и покрађе. Акт управе града Београда Бр. 26539.

Станоје Богдановић звани «Црца» за кога је у 28 броју Полиц. Гласника на страни 220 (ове год.) расписана потерница, још није пронађен, међутим сазнаје се да редовно посећује

вапаре по Србији. Њему је око 40 година, средњег је стаса, у лицу црн, нема предњих горњих зуба. Станоје је врло опасан зликовац, насртљив и дрзак; био је осуђиван на 20 год. робије и тек што је пуштен са ове, понова је отпочео да врши злочина дела. Пронађеног треба под јаким стражом спровести начелнику ср. јасеничког округа крагујевачког (у Арањеловцу) из чијег је притвора и побегао.

Светозар Љубојевић, из Качера, среза златиборског, решењем средње власти стављен је под истрагу и у притвор због крађе. Он има 20 год., малог је раста, косе смеђе, очију буљавих, носав је; у оделу је народном. Начелство округа ужичког актом бр. 11.239 моли за тражење овог крадљивца. Управе града Београда акт Бр. 26.485.

Ноћу, између 4—5. пр. месеца покрађено је 5 коња—кобила—Мратинка Станковића, Живка Милошевића и Милоја Лазића из Влашке и то:

Мратинку, један коњ, два мрке, жиг В-7, стар 10 год., и једна кобила, два доратасте, стара две год.

Живку, једна кобила, два доратасте, жиг В-7, на трбуху има малу рану, стара 10 год.

Милоју, једна кобила, два затворена алатасте, жиг Т-7, и један коњ, два мрке—врањак—без белега, стар 2 год.

Начелник ср. космајског, актом Бр. 11750 доставио је овај случај и моли све полициске власти у земљи, да лопове живо потраже и нађене са покрађом њему стражарно упуте.

ТРАЖИ СЕ

Душана Костића, калфу пинтерског, родом из Власотинаца, који је у последње време радио у Чачку и Мионици, на га је од пре 7 месеци изненада нестало, на молбу његовог брата Димитрија тражи начелник среза власотиначког актом Бр. 11.460. Душан има 18 год., високог је стаса, очију плавих, косе и обрва смеђих. Умољава се сваки онај, ко о њему буде ма шта знао, да то достави поменутом средском начелнику.

Персиду, кћер **Љубомира Ђорђевића**, земљоделца из Бровића, среза посавског, округа ваљевског, које је нестало од куће ноћу између 15—16 пр. месеца, тражи начелник поменутог среза актом Бр. 7997. Персида има 18 год.; у опште је црномањаста. Сумња се, да не буде одбегла са Драгутином Влајковићем, земљод. из Пирошена, истог среза, кога је такође нестало од куће, и који има 29 год. а при том је средњег стаса, округлих образа, кратких, густих бркова; у оделу је сукненом. Акт управе града Београда Бр. 26.371.

Тијану, кћер Игњата Милијановића, земљоделца из села Петнице, среза трнавског, округа рудничког, која је била лечена у болници за душевне болести па из ове побегла 31. прошлог месеца, тражи управа поменуте болнице актом својим Бр. 1713. Тијана има 20 год., средњег је раста, црномањаста, добро урађена. Пронађену треба спровести поменутој болници, или управи гр. Београда с позивом на акт Бр. 26601.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ

× Таса Недељковић из Потока ср. прокуначког окр. топличког извршио је над собом самоубиство из пушке каписларе 6. ов. мес. око 2 сата по подне. Узрок је непознат.

— Према извештају птвта. окр. топличког од 12. ов. мес. № 20910. Тога је дана нађен заклан Петар Бешевић из Мачковца, на њиви Косте Живића из Лепељевца, ср. косаничког, за убицом се трага.

> Начелство округа тимочког извешћем од 7. ов. мес. № 9261. јавља: да је 6. овог месеца пре подне, у селу Боговини, среза бољевачког, погинуо Паун Дабок, општински служитељ, од непознатих зликоваца. За убицама се живо трага.

□ Према извештају начелника окр. крагујевачког, од 18. ов. мес. № 1792 Павле Пантелић, из Црног Каља, нађен је мртав 17. ов. мес. у њиви Васе Мијатовића ондашњег. Убијен је коцем. Убица је за сад непознат и за њим се живо трага.

Садржај: I. Стручни и научни део: 1) Кретање казним дела у престоници, од Д. Ђ. Алимпића; 2) Пред Гиљотином, од Ивана Тургењева; 3) Извршење смртне казне у Америци. II. Поучно забавни део: 1) Кобна љубав, — Étienne Rellet; — 2) Ко је убица, криминална прича од А. Белоа у преводу од Ј. Угричића. III. Поуке и обавештења. IV. Службене објаве: 1) Потере; 2) Тражи се; 3) Криминалне белешке.